

Bilag II

Notat

om

forskellige muligheder for at etablere et uafhængigt organ, der kan bistå folketingets med at foretage undersøgelser m.v.

Foranlediget af de fremsatte lovforslag om nedsættelse af henholdsvis en medicinsk-teknologisk kommission (L 216) og et teknologinævn (L 167) havde præsidiumet den 10. maj en drøftelse om konsekvenserne af en eventuel nedsættelse af kommissioner under folketinget. Til brug for disse drøftelser forelå et notat af 6. maj 1985 fra folketingssekretariatet og folketingets bureau.

På mødet vedtog præsidiumet at indkalde udvalget for forretningsordenen til et møde i sagen onsdag den 15. maj. Der kunne herunder eventuelt blive behov for et samråd med justitsministeren om, hvordan folketinget vil kunne styrkes på de nævnte områder uden at etablere de pågældende organer under folketinget. Det vedtoges endvidere at lade udarbejde en skitse til brug for præsidiumet i forbindelse med mødet i forretningsordensudvalget om mulighederne for at etablere et uafhængigt organ, der skulle kunne støtte folketinget, uden at det administrativt blev placeret under folketinget.

Indledning

I det følgende gives forskellige eksempler på organer/institutioner, der i lovgivningen er sikret en større eller mindre grad af uafhængighed af regeringen, uanset at de – bortset fra det i bilag 4 nævnte – i ressortmæssig henseende er placeret under regeringen. Endvidere gives der eksempler på regler om information m.v. fra disse organer/institutioner til folketinget.

Som det vil fremgå, er der som eksempler ikke alene anvendt kollegiale organer (kommissioner, råd, nævn, udvalg), men også andre organer, der er sikret en særlig uafhængighed.

I. Uafhængigheden**1. Saglig uafhængighed.**

a. En bestemmelse som i lovforslaget om et teknologinævn om, at nævnet skal være uafhængigt, medfører, selv om nævnet er placeret under regeringen, at regeringen ikke i kraft af det normale over/underordningsforhold kan give nævnet instruktioner om *udfaldet* eller *behandlingsformen* af de sager eller undersøgelser, som nævnet i henhold til opgavebeskrivelsen i loven beskæftiger sig med.

I et vist omfang vil en sådan uafhængighed normalt gælde for sagkyndige rådgivende organer som de omhandlede, uanset om det udtrykkeligt er fastsat i loven. Som eksempel på tilfælde, hvor det er fundet nødvendigt med en særlig bestemmelse herom, kan nævnes § 1, stk. 3, i lov nr. 321 af 26. juni 1975 om revision af statens regnskaber (bilag 1), hvorefter rigsrevisor er uafhængig i sit hverv. Om Danmarks Statistiks stilling henvises til bilag 2, specielt lovens § 2 og især bemærkningerne hertil.

b. Den nærmere betydning af en bestemmelse om uafhængighed må dog ses i sammenhæng med eventuelle andre bestemmelser i loven, hvorved der gives andre instanser adgang til at anmode organet om bestemte undersøgelser, jfr. herom nedenfor afsnit II, punkt 1. Såfremt et organs uafhængighed er præciseret i en lov, må der samtidig i loven tages udtrykkelig stilling til, hvilke særlige opgaver der kan pålægges organet, jfr. herom det i bilag 2 om Danmarks Statistik gengivne uddrag af et notat fra folketingsudvalgets betænkning over lovforslaget.

c. Som et yderligere moment af betydning for et kollegialt organs uafhængighed og selvstændighed med hensyn til at tilrettelægge sin sagsbehandling skal endvidere nævnes spørgsmålet om, hvem der er kompetent til at fastlægge en eventuel forretningsorden for organet.